Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . $6.00
Za pol leta $3.00
Za New York celo leto . $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 178. — ŠTEV. 178. NEW YORK, WEDNESDAY, JULY, 30, 1924. — SREDA, 30. JULIJA, 1924. VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

AMERIŠKI PREDLOG JE BIL ZAVRNJEN

Amerikanec je napravil potezo, da konča mrtvilo glede posojila, a Pariz in London nasprotujeta. — Polkovnik Logan je stavil predlog, naj se povabi nemške bankirje, da se sestanejo z reparacijskim zastopstvom. Francozi skušajo najti primerno formulo. — Nemci bodo na konferenci enakovredni.

Poroča John Balderston.

London, Anglija, 29. julija. — Plenarna seja medzavezniške konference je včeraj popoldne sprejela poročilo juristov ter sklenila povabiti semkaj Nemčijo, da razpravlja o Dawesovem poročilu. Izraz "povabiti" vključuje, da se bo pripustilo Nemce kot enakovredne, kot določeno od juristov.

Ministrski predsednik MacDonald pa je povdaril pred konferenco, naj se ne pokliče Nemcev takoj temveč še le potem, ko se bodo zavezniki dogovorili. Mesto, da bi takoj poslala povabila, je plenarna seja vsled tega prepustila to nalogo "Big Five" ali "Big Six", kot imenujejo sedaj to zastopstvo, kajti žaljeni ponos Japonske je bil potolažen z vključitvijo poslanika Hajaši.

Najbolj važni dogodek dneva je bil hladni sprejem, katerega je bila v podkomiteju številka ena deležna formula, katero je neformalno stavil polkovnik James Logan, ameriški opazovalec, da se odpravi mrtvilo radi posojila za Nemčijo.

Belgijski ministrski predsednik Theunis je sicer iskreno podpiral predlog Logana, vendar pa ga niso hoteli sprejeti niti Francozi, niti Angleži in konečno se je podkomitej odgodil do srede, na prošnjo Francozov, ki hočejo predložiti nov kompromisni predlog.

Danes se bo neformalno sestala važna konferenca mednarodnih bankirjev, najbrž pod načelstvom Thomasa Lamonta, zastopnika Morganove tvrdke.

Francoski ministrski predsednik Herriot je vstal včeraj zjutraj ob šestih ter napisal pismo, naslovljeno na MacDonalda. V tem pismu je pojasnil francosko stališče glede povabila, katero se hoče poslati Nemčiji in glede vojaške evakuacije Ruhra. To pismo je odnesel sam na Downing Street, kjer je zajutrkoval.

Pred plenarno sejo se je vršil sestanek Big Six, ki pa niso prišli do nikakega zaključka glede vseh važnih vprašanj, ki se tičejo koncesij, finančnih in drugih, katere bo dobila Francija, če se bo izvedlo vojaško izpraznenje Ruhra.

Ko se je sestal podkomitej številka ena, je ministrski predsednik Theunis priporočil svoj kompromis, ki določa, da ne bodo vprizorili Francozi nikake separatne akcije proti Nemčiji v slučaju, da bi slednja ne zadostila svojim obveznostim, ne da bi preje vprašali za svet izvedencev, ki so sestavili Dawesovo poročilo.

Francozi so bili pripravljeni sprejeti to, a le pod pogojem, da obljubijo Angleži in Amerikanci, da bodo sprejeli kot zaključen konečni sklep reparacijske komisije, po posvetovanjih z izvedenci. Angleži pa tega niso hoteli sprejeti, z izjavo, da morajo biti nazori izvedencev obvezni.

Tedaj pa je pričel posredovati polkovnik Logan. Rekel je, da je bistvene važnosti za Združene države, da se uveljavi Dawesov načrt. Nato je navedel v podrobnem korake, katere so že storile Združene države v ta namen in izjavil, da obstaja le ena pot, kako priti iz sedanje zagate.

"Tukajšna razprava se vrši v praznem prostoru," je rekel. "Navzoči niso niti posojevalci denarja, niti deležniki in tudi ne avtoriteta, ki bo nudila sigurnost, namreč reparacijska komisija."

Nato je podrobno obrazložil svoj kompromisni predlog ter rekel, naj se naprosi nemške bankirje in reparacijsko komisijo, naj pošljejo svoje delegate, da se posvetujejo o vprašanju posojila.

Theunis je takoj skočil na noge ter slavil ameriški predlog, ker predstavlja kombinacijo ameriške logike in zdravega razuma, in konečno tudi ameriške trgovske zmožnosti. Angleži in Francozi pa so prosili, naj se jim da čas, da razmišljajo o tem predlogu in pozneje je angleški finančni minister Snowden odločno nasprotoval ameriškemu predlogu.

"Reparacijske komisija bi dobila na ta način politične sile poleg velikih polnomoči, katere že ima," je izjavil. — Theunis pa se je še nadalje zavzemal za Loganovo formulo ter izjavil, da se razlikuje od drugih predlogov v tem, ker ima nekaj za seboj, kajti če bo sprejeta, bodo bankirji jamčili posojilo.

NAZADOVANJE ROJSTEV V FRANCIJI.

Pariz, Francija, 28. julija. — Iz zadnjih statistik je razvidno, da rojstva v Franciji jako nazadujejo. V zadnji polovici leta je bilo v Parizu 550 manj rojstev kot lansko leto v istem času. Edinole v Strasburgu je število rojstev večje kot lani.

OČE IN HČI ŽRTEV EKSPLOZIJE.

V varni Mount Holly Fireworks Company, Mt. Holly, N. J., je nastala včeraj popoldne eksplozija. Lastnik tovarne Mike Corrato in njegova 14-letna hčerka Mary sta bila na mestu mrtva. Pred tremi meseci je postala žrtev podobne eksplozije Corratova žena.

V POLETNEM BIVALIŠČU

Slika nam predstavlja demokratskega predsedniškega kandidata J. W. Davisa, ki se mudi s svojo ženo v poletnim bivališču v Locust Valley, N. Y.

80-LETNI MORILEC JE BIL USTRELJEN

Osemdeset let stari morilec brata je bil ustreljen v gozdu, kjer se je ustavljal posi. Ranil je zaročenca svoje nečakinje, ker je nasprotoval poroki.

Pomfret Landing, Conn., 29. julija. — Benjamin White, osemdeset let stari farmer, ki je ustrelil svojega brata Edwina, starega dva in sedemdeset let, ter ranil Davida Mairson, je bil ustreljen včeraj popoldne, ko se je ustavljal posi, ki ga je zasledila v gozdu, eno miljo od Edwinove farme.

Tragična smrt dveh starih mož je bila posledica opozicije Benjamina proti nameravanem zakonu bratove hčerke, Miss Sadie White.

Miss White, ki je stara pet in dvajset let ter učiteljica v Hartford, se je nameravala poročiti z Mairsonom, ki je star pet in štirideset let, vdovec. Preje je bil policist v Harfordu, a je sedaj okrajni superintendent šolskih poslopij.

Mlada ženska in njen zaročenec sta se predvčerajšnem pripeljala v avtomobilu na farmo ter odvedla njene stariše ter njenega brata Howarda na izlet. Stric, ki ni prišel k zajutreku, se je skril v skednju. Že več dni se je čudno obnašal ter ponovno izjavil, da se ne bo poroka nikdar vršila.

Popoldne je šel Howard White v skednj, da pregovori strica, naj pride v hišo. Stari mož pa je ustrelil nanj. Howard se je vrgel na tla ter ostal brez poškodb. Nato je odšel v skednj Edwin White, da pomiri svojega brata. Dobil je strel v prsa ter bil na mestu mrtev.

Mairson je pohitel k padlemu možu, a tudi on je dobil strel, ki ga je ranil. Benjamin White je nato odšel v gozd, z dvocevko na rami ter škatljo patron. Kmalu nato ga je pričela loviti posa, obstoječa iz farmerjev ter državne policije.

Včeraj zjutraj je našel neki lovski pes sled ter povedel posa proti gosti skupini grmičevja. Eden farmerjev v posi je naenkrat zadel na White-a, ki je takoj ustrelil. Farmer se je umaknil nepoškodovan, dokler se niso približali tovariši.

Nameravali so prijeti starega moža, a ta je streljal neprestano, kajti gosto grmičevje je krilo njegova gibanja.

Državne čete, oborožene z revolverji in farmerji, oboroženi s puškami, so pričeli nato streljati v grmičevje in White je kmalu prenehal streljati. Dognalo se je, da ga je ubila kroglja iz revolverja državnega policista.

Stari mož je očividno znorel, ker je nemogoče pojasniti na drug način njegovo dejanje.

OBRAVNAVA PROTI LEOPOLDU IN LOEBU

Priznanja morilcev dečka in pričevanja treh nadaljnih prič bodo zaključila proces, v kolikor pride vpoštev država. Glavni zagovornik pravi, da bo obramba končala svoj slučaj v treh dneh.

Chicago, Ill., 29. julija. — Včeraj popoldne se je zbrala največja ljudska množica v sodni dvorani, v kateri se vrši proces proti Leopoldu in Loebu, ki sta obtožena, da sta odvedla in umorila štirinajst let starega Roberta Franksa. Sedeži so bili polni in hodniki natlačeni, predno se je sodnijskim uradnikom posrečilo napraviti red.

Tri priče in priznanja Leopolda in Lobe bodo zaključili slučaj, v kolikor pride vpoštev država.

Ko bo državni pravdnik Crowe završil svojo vlogo, se bo lotila obrahmba svoje ter prosila za milost. To sta izjavila glavna zagovornika, Darrow in Bachrach.

— Mi smo pripravljeni nastopiti, kakorhitro bo država zaključila svoj slučaj, — je rekel Darrow. — Ne bo treba več kot treh dni, da zaključimo svoj slučaj.

Ko je pričel sodnik Caverly zasliševati priče včeraj popoldne, je bil prvi na vrsti enajst let stari John Levison, šolski tovariš Roberta Franksa. Irving Hartman, ki je bil z Johnom, je bil določen za odvedenje, a se je mudil s stariši na počitnicah.

Oba dečka sta hodila v isti razred Harvard šole kot Robert Franks in Irving je zamahnil Franksu v pozdrav v trenutku, ko sta ga poklicala odvajalca. Vsaki teh dveh dečkov, soglasno s priznanjem morilcev, bi lahko postal žrtev, če bi bilo tako prilično prijeti tega ali onega dotičnega popoldne meseca maja.

Zjutranja obravnava je bila dolgočasna, kajti tikala se je identifikacij pisalnega stroja in pisav.

VSTAŠI SO BILI BAJE PREGNANI IZ SAO PAULO

Brazilski vojni urad je objavil, da so bili vstaši pregnani iz Sao Paulo. Zvezne čete pode sedaj vstaše proti krajem, kjer jih čaka armada v zasedi.

Rio de Janeiro, Brazilija, 29. julija. — Zvezne brazilske čete so pregnale vstaše sile iz mesta Sao Paulo ter jih sedaj zasledujejo, — soglasno s komunikejem vojnega urada, v katerem se glasi:

— Revolucijonarji so izpraznili mesto Sao Paulo in zvezne čete so jih pričele zasledovati.

— Mesta Sorocaba, Mayrink, Itu, Aracatuba in Mogyminir so najbrž točke, proti katerim se vstaši umikajo. Vse te točke pa so zasedle zvezne čete, ki pripadajo posadkam držav Parana, Matto in Minas Geraes.

V nekem preje izdanem ugotovilu se je glasilo:

— Zvezne čete nadaljujejo s svojimi operacijami ter izganjajo vstaše iz njih pozicij. Vstaši se umikajo na celi črti.

Buenos Aires, Argentina, 29. julija. — Soglasno s poročili iz Brazilije so zvezne čete, ki so tri ni dvajset dni oblegale Sao Paulo, uporabile v boju proti vstašem Whippet tanke. Tankom je sledila infanterija. Ko je bil vprizorjen ta napad, so vstaši že pričeli z izpraznenjem ali evakuiranjem mesta.

Zvezne čete so vjele dosti revolucijonarjev, a vstaški voditelji, vključno generala Lopez, so vši, ker so že preje zapustili mesto. Glasi se, da ni mogel major Costa pobegniti in da je raditega izvršil samomor.

Ko so se zvezne čete opoldne polastile državnega glavnega mesta, je prevzel zopet svoj urad governer Carlos Campos, katerega so vstaši odstavili.

Tukaj prevladuje splošno mnenje, da bo poraz vstašev v Sao Paulo zadušil revolucijonarnega duha, ki se je pričel pojavljati tudi v nekaterih drugih brazilskih državah.

V oficijelnih poročilih, ki so dospela semkaj, se glasi, da je prebivalstvo Sao Paula z navdušenjem pozdravilo zvezne čete, ko so korakale v mesto.

Washington, D. C., 29. julija. Vsi Amerikanci so v Sao Paulo so bili varni, ko so se zvezne čete polastile kontrole mesta. Tako se glasi v poročilih, ki so dospela semkaj. Dejstvo pa je, da je dosti Amerikancev zapustilo mesto in ameriški in angleški konzul sta storila vse, kar je bilo v njih moči, da jim olajšata in omogočita odpotovanje.

AEROPLAN UBIL ŽENSKO.

Los Angeles, Cal., 28. julija. — Ena ženska in en deček sta bila ubita in trije nadaljni so bili mogoče smrtno poškodovani, ko je padel novi kabinski aeroplan California na tla na nekem tukajšnem letalnem polju. Nesreča se je pripetila kmalu po pričetku razkazovalnega poleta. Na aerodromu se je bila zbrala velika ljudska množica, ki pa se je seveda takoj razpršila na vse strani, ko je prilétel aeroplan iz zraka ter udaril ob tla. Pilot sam ni bil resno poškodovan.

159 OSEB JE UTONILO NA JAPONSKEM.

Tokio, Japonsko, 28. julija. — Ko je zadela ladja 'Tairei Maru' ob pečine severno od Hokajdo, je utonilo 159 oseb. 138 potnikov se je posrečilo rešiti.

OSLABLJENO STALIŠČE MUSSOLINIJA

Mussolini, ki je še pred nedavnim kazal silno eneržijo, je izgubil svojo hladnokrvnost. — Mase italijanskega naroda so izgubile zaupanje vanj. — Jeseni bo boj zopet obnovljen. — Splošno prevladuje mnenje, da Mussolini ne bo ponovno izvoljen. — Ekstremni elementi postajajo objestni.

Rim, Italija, 28. julija. — Kljub temu, da je prešlo že več tednov izza umora socijalističnega poslanca Matteottija, se Mussoliniju še ni posrečilo uničiti sumnje naroda. Mussolini je izgubil precejšnji del svoje hladnokrvnosti. Njegovo obnašanje je drugačno. Njegove metode so se predrugačile. Le redkokdaj ga je videti na rimskih ulicah.

Svoje maloštevile obiskovalce sprejema v pisarni Chigi-palače. Njegovi časopisi, ki so še malo prej brezobzirno grozili, so ohladili svoj ton ter skušajo pregovoriti ljudske mase, da si ne more Italija misliti boljšega voditelja kot je Mussolini.

Dosti je bilo takih Italijanov, ki so se le težavno obrnili Mussoliniju hrbet. Ugajala jim je njegova energija. Zdelo se jim je kot da je njegov duh navdal vso Italijo. Uverjeni so bili, da njegovega stališča ne morejo omajati niti socijalisti in niti protivojni agitatorji. Smatrali so ga kot poklicanega, da osnuje vlado, ki bo združevala v sebi vse stanovitne elemente.

Umor socijalističnega poslanca Matteottija je pa te elemente strahovito razočaral. Soglasje med Mussolinijem in ogromnim delom italijanskega naroda, je nemogoče

Narod mu ni izrekel zaupnice. Dal mu je pa nekoliko časa, da spravi v red svoje račune ter ustanovi normalne razmere. To se mu pa doslej ni posrečilo in se mu najbrž ne bo.

Jeseni, ko se bo sestala poslanska zbornica, bo boj obnovljen. Naravnost izključeno je, da bi bil Mussolini še eno leto v uradu.

Največjo nevarnost predstavljajo ekstremni fašisti. Ti ljudje, ki so bili utihnili in se poskrili, ko je kipela ljudska jeza proti višku, dvigajo zopet glave in samolastno nastopajo.

Sklepi, ki so bili storjeni v zadnjem času ter so zajamčili Mussoliniju zaupnico, imajo grmeče in preteče ozadje.

Ljudje govore o novem pohodu proti Rimu. Namen takega pohoda bi bil navidez utrditi Mussolinijevo stališče, v resnici bi ga pa narod pri tej priliki strmoglavil.

Posledica takega pohoda bi bila državljanska vojna.

Pri armadi je fašistovska milica jako nepriljubljena. Milica šteje 200,000 mož. Plačuje in vzdržuje jo država, toda milica ni odgovorna niti kralju niti državi.

To je bilo mogoče, dokler je fašizem oklepal Italijo z železnimi okovi, sedaj pa ne more več dolgo trajati.

Opozicija je zahtevala od Mussolinija, naj razpusti fašistovsko milico. Obljubil je, da jo bo razpustil. Vprašanje je, če jo bo mogel in če so bodo miličarji vrnili prostovoljno domov.

V prihodnjih dveh mesecih se bo pojavilo vprašanje, od kojega rešitve bo odvisna bodočnost Italije.

ŽENSKA PRIZNALA PETKRATNI UMOR.

Austin, Texas, 29. julija. — Mrs. Anna Hauptrief, ki je pridržana v Hays County jetnišnici, je podpisala včeraj priznanje, v katerem pravi, da je zastrupila štiri svoje pastorke in svojega moža.

OBSEDNO STANJE PROTI KOMUNISTOM.

Bukarešt, Romunska, 29. julija. Romunska vlada proglasila obsedno stanje ter razpustila vse komunistične organizacije.

Ukaz se pa ne tiče socijalističnih organizacij.

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče!

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. = $12.70 2000 Din. = $25.20 5000 Din. = $62.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebaj 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni zavod".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir ..... $ 9.70 500 lir $23.25
300 lir ..... $14.25 1000 lir $45.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebaj po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Jadranska Banka v Trstu, Opatiji in Zadru.

Za pošiljatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po mogočnosti še poseben dopust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE $1.—

Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Tel. Cortlandt 4987.

"GLAS NARODA"

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by

Slovenic Publishing Company

(A Corporation)

FRANK SAKSER, President — LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers: 82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado	$6.00	Za New York za celo leto	$7.00
Za pol leta	$3.00	Za pol leta	$3.50
Za inozemstvo za celo leto	$7.00		
Za četrt leta	$1.50	Za pol leta	$3.50

Subscription Yearly $6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi, brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnji bivališče naznanI, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

ALLIED PRINTING TRADES UNION LABEL COUNCIL NEW YORK CITY 646

OKRUTOST IN BLAZNOST

Želo pogosto slišimo trditev, da morata biti morilca Leopold in Loeb blazna, ker sta pokazala tako izvanredno okruto razpoloženje.

To naziranje pa zavrača zgodovina, ki nam navaja na stotine slučajev naravnost strašne okrutosti, katere so bili zmožni ljudje, ki so bili duševno popolnoma normalni.

V času zasledovanja kristijanov v starem Rimu so zavijali otroke nežne starosti v obleko, namočene v smolo, jih postavili kot plamenice na cesto ter jih prižgali.

Cerkveni očetje poročajo, kako presunljivo so otroci kričali ter klicali svoje matere.

To strašno postopanje naj bi odvrnilo prebivalstvo od sprejema krščanstva.

Okrutost je bila posledica dobro zamišljenega načrta, ki pa se je izjalovil.

Putarh nam poroča, da je dala Roksana, žena Aleksandra Velikega, na okrut način umoriti svojo tekmovalko Statiro, ko je čutila, da bo postala mati. Čakala je na čas, ko bo podarila Aleksandru dediča, da se iznebi svoje tekmovalke, kajti dobro je vedela, da se Aleksander ne bo osvetil.

Zgodovina bizantinskih cesarjev je dolga vrsta umorov in oslepljenj, tudi med najbližnjimi sorodniki, in vendar je bil Bizanc dedič helenske kulture.

Tekom Tridesetletne vojne so bile izvršene naravnost nevrjetne okrutosti, a niti z eno besedico se v kronikah ne namiguje, da so bili oni, ki so jih izvršili, blazni.

Shakespeare, veliki poznavalec človeške duše je v svojim Titu Andronikuu, temelječem na zgodovinski podlagi, navedel velikanske okrutosti, a ni niti z besedico namignil, da so bile dotične osebe blazne ali da ni bil njih duh v redu.

Navedli bi lahko še več zgodovinskih slučajev, ki nam kažejo jasno, da ne predstavlja okrutost, tudi če ni nobenega motiva, temelja za domnevo, da je dotični blazen.

To je brez dvoma znano tudi sodniku, ki bo odločil usodo obeh mladih morilcev ter izločil ves materijal, ki se tiče teorije blaznosti, iz kroga svojih uvaževanj.

Mala antanta in boljševiki.

O priliki predstoječe konference Male antate v Pragi so se znova pojavile vesti o priznanju sovjetske vlade z naše strani, oziroma s strani vseh držav Male antante.

Na prejšnih konferencah Male antante je bilo vprašanje priznanje odloženo v glavnem z motivacijo, da stvar ni tako nujna in da je treba počakati na odločitev velesile v tem problemu. Od takrat se je stvar že precej spremenila; Anglija in Italija sta priznali sovjetsko Rusijo in v Franciji, na katero se je Mala antanta v svojem odlaganju največ sklicevala, si je postavila nova Herriotova vlada kot program, da izvede priznanje Rusije. Ozir na Francijo pomeni tedaj drugačno zadržanje nego še nedavno in s tega stališča bi bilo pričakovati v Pragi več konkretnih rezultatov nego v Beogradu ali Bukarešti.

Pri aktu priznanja in sploh pri obnovi medsebojnih stikov se je doslej prakticiralo stališče medsebojnega nevmešavanja v notranje razmere. To stališče so napram sovjetom postavili in tudi uveljavili osobito Angleži, ki jim je sovjetska razdiralna propaganda postajala opasna zlati v Aziji. Danes je za nas interesantno vprašanje, ali bi mogel v tej zvezi Radić igrati kako ulogo.

Pri tem je umestno opozoriti na novo taktiko sovjetske Rusije napram evropskim političnim problemom, kakor jo je jako instruktivno ugotovil v "Politiki" anonimni dopisnik iz Berlina, ki pa očividno ni nihče drug kakor tamkašnji poslanik Balugdžić.

Rusiji gre s komunistično propagando po Evropi vedno slabše, kajti očitno se je pokazala premoč zmernega socinjalizma nad nasilnim, prevratnim komunizmom. Da vzdrže nesigurno napeto čim bolj razburkano stanje po Evropi, so se vrgli sovjetski krogi na prevratno propagando potom podpiranja narodnih manjšin, ki so ostale prevratni element v Evropi, ovirajoč notranjo in vnanjo konsolidacijo, pripravljajoč ali celo povzročajoč one nerede, katerih uspehe bi poželi sovjeti v svojo korist. Ruski komunistični vodje in tisk se izjavljajo kot izraziti zagovorniki teženj narodnih manjših. "Pravda" je napisala med drugim na pr. glede Čehoslovaške in Jugoslavije: "... Zato bo komunistična stranka brezpogojno branila načelo samoodločbe, tako da bodo Slovaki, Hrvati in Slovenci imeli pravico sami odločati, ali žele s Srbi, oziroma s Čehi tvoriti skupno državo ali ne". Vsled tega se sovjetska vlada zanima za vse detajle v notranjepolitičnih borbah po evropskih državah in Radić je na pr. izjavil, da se čudi, kako so boljševiški krogi natančno informirani o vseh naših notranjih zadevah, na pr. celo o džemijetu.

Pač ni treba naglašati, da je to le boljševiška taktika, ne pa njih pravo naziranje, saj je znano, kako nasilno so si sami podvrgli narodne manjšine v Kavkaziji in kako marksistična teorija nikakor ne favorizira majhnih državic, ki bi ovirale celokupni gospodarski napredek, možen le v večjih političnih edinicah. Ali vprašanje, v koliko bi sovjeti poskušali pri prestoječih pogajanjih za priznanje izigravati svoje najnovejše zavezništvo z Radičem in v koliko bi bili voljni spoštovati načelo medsebojnega notranjega nevmešavanja.

Iz Jugoslavije.

Smrt ruskega junaka na Cetinju.

Te dni je umrl na Cetinju polkovnik ruske armade Marko Štadijev, znan pod imenom "železni polkovnik". Štadijev se je odlikoval z nenavadno hrabostjo v rusko- japonski vojni. V svetovni vojni je bil odlikovan v enem samem letu štirinajstkrat, a dvakrat tudi od vel. ruske narodne skupščine.

Tajinstveni ruski emigrant.

V beograjskem hotelu "Splendid" je zasačil inženjer Popović v svoji sobi nekega Rusa, imenom Boris Urovljev, ki je hotel vlomiti v njegov kovčeg. Rus. ki je po poklicu brodarski inženjer, se je najprej izgovarjal, da je hotel izvršiti tatvino radi pomanjkanja in gladu, vendar pa mu tega nihče ni verjel, ker je bilo znano, ad ima službo in tudi premoženje. Preiskava je kmalu dognala, da je izvršil vlom na ukaz neke zagonetne Rusinje, da bi si prilastil neki dokument, ki ga je ona potrebovala. Več ruski inženjer ni hotel povedati. Zato se splošno domneva, da je čla nneke ruske vohunske organizacije.

Aeronautična šolo na jadranski obali.

Ministrstvo vojske in mornarice je sklenilo, da otvori letošnjo jesen aeronautično šolo na jadranski obali. Šolabo organizirana po vzoreu sličnih institucij v Franciji.

Nove vojašnice.

Ministrstvo vojne in mornarice prične meseca avgusta graditi novo veliko vojašnico na arerodromu v Skoplju. Razen tega bodo pričeli graditi novo vojašnico v Rajlovcu pri Mostarju. Za obe vojašnici je ministrski svet votiral 3 milijone dinarjev.

Nove cigarete.

Upravni odbor državnih monopolov je sklenil, da izroči v promet nove najfinejše cigarete, ki se bodo nazivale "Karadjordje". En komad teh cigaret, ki bodo bolje nego "Mala antanta" pa bo stal 1 in pol dinarja.

Nove poštne znamke.

Tretja in poslednja partija poštnih znamk, ki jih je Jugoslavija naročila v Angliji, je dospela v Gruž, odkoder bo prepeljana v Beograd.

Dr. Botteri odhaja v Prage.

Zagrebško časopisje poroča, da je profesor okulistike na zagrebški univerzi in ravnatelj očesne klinike dr.Albert Botteri, pozvan v Prago za profesorja okulistike na tamošnji medicinski fakuleti.

Maščevanje za slab red.

V Oravici v Banatu se je te dni neki gimnazijec ogorčen, ker je iz latinščine dobil slab red, vtihotapil v stanovanje dotičnega profesorja ter skril tam dinamitno patrono, ki je pozneje eksplodirala ter močno poškodovala profesorjevo pohištvo. Na srečo ni bilo v kritičnem trenutku nikogar v stanovanju. Aretirani dijak je priznal, da je nameraval izvršiti atentat na svojega profesorja.

Medvedi v Bosni.

Kmetje vbližin i občine Presenice v Bosni so opazili te dni velikega medveda. Zasledovali so ga takoj s puškami in ga ranili. Medved se je nato besen zakadil proti preganjalcem. Razvila se je borba, v kateri so bili trije kmetje precej poškodovani in je medved zlomil puško nekega kmeta. Ranjenci so bili prepeljani v bolnico v Sarajevo, a oblasti so odredile, da zasleduje medveda močna skupina oboroženih ljudi.

Zagonetna smrt v vodnjaku.

V Martonošu v Vojvodini je skočila 30 letna Mara Kezereš v vodnjak. Vzrok samomoru je naznanila v pismu s sledečimi besedami: "Oče me je uničil, zato sem sklenila umreti. Svoje premoženje zapuščam svojemu možu." — Kaj je zakrivil oče, ni znano, dognalo se je le toliko, da je vladalo med očetom in hčerko že dalje časa silno ostro razmerje in da sta se neprestano pretepala.

Pogumna rešiteljica.

V selu Bogojevo pri Subotici je v hiši posestnika Mihajla Sohonyja izbruhnil požar. V stanovanju je bilo troje ortok. Nihče se ni upal v gorečo hišo. da bi se rešili otroci. Kljub veliki nevarnosti je 19letna hčerka Sohonyjeva planila v goreče stanovanje ter srečno rešila iz plamena vse tri otroke. Orožniki so dognali, da je bil ogenj podtaknjen zaradi maščevanja.

V Senti je blazen zločinec ustrelil lekarnarja.

V Senti je lekarnar dr. Glueckstal postal žrtev neznanega atentatorja, ki je streljal nanj z revolverjem. Lekarnar je kmalu nato umrl. Zločinec je bil aretiran ter je pri zaslišanju izjavil, da mu je ime Ljuba Jokić in da je bil nameščen v tovarni sladkorja. Ugotovilo se je, da je bil zločinec interniran dve leti v blaznici v Stenjevcu.

Ubegnil jetnik.

Iz zaporov v Dubravi pri Čazmu je pobegnil 36 letni kaznjenec Mato Jelenčič, ki je imel odsedeti radi raznih velikih tatvin in razbojstev 12 let težke ječe. Imenovani se je obrnil bežkone na svoje ubegu proti Sloveniji, kjer ima baje nekje svoje prijatelje. Po poklicu je tapetniški pomočnik.

Negoševa grobnica na Lovčenu.

Ministrski svet je odobril kredit za gradnjo Njegoševa grobnice na Lovčenu. Kapela bo zgrajena iz čistega topolskega marmorja. Minister ver dr. Janjib je odpotoval na Lovčen, da izvrši potrebne priprave za pričetek gradbenih del.

Poljski oficirji v Beogradu.

15. julija zjutraj je prispela v Beograd reprezentanca poljskih oficirjev — 93 oficirjev in 34 dam. Člani uprave vojne akademije so bratom Poljakom priredili veselico. Popoldne so se gostje ogledali zanimivosti Beograda.

Obsodba sv. pisma v Rusiji.

V sovjetski Rusiji so bila pred kratkim ustanovljena takozvana "Književna sodišča", ko jih naloga je, da vzamejo s sovjetskega stališča v ponovni pretres vsa važnejša literarna dela. Nedavno so bila obsojena številna Tolstojeva dela, a sedaj je prišlo na vrsto tudi sv. pismo. Sodišče je sklenilo, da se mora sv. pismo odstraniti iz vseh knjižnic.

Oskrunba grobov.

V Binswangerju pri Augsburgu v Nemčiji je te dni četa kakih 50 hakenkreuzlerjev (nemških fašistov) vdrla na tamošnje judovsko pokopališče in ga naravnost vandalsko opustošila. Prevrnili so 22 nagrobnih spomenikov in jih pokvarili. Druge nagrobne kamne so namazali ali jih opremili s svojim hakenkreuzlerskim znakom. Grobove so popolnoma prostaško oskrunili. Policija je že izsledila štiri hakenkreuzlerje, ki so se udeležili oskrunjevanja grobov.

Vzrok za to vandalsko početje je iskati v nestrpnosti nemških nacijonalistov do drugorodcev, najbolj pa do Judov. Vendar pa ne sme iti strankarska mržnja tako daleč, da ne pusti v miru niti mrtvih, do katerih goji vsak človek, ki ni popolnoma pokvarjen, čut pietete in mu je pokopališče nekaj svetega.

Peter Zgaga

V takozvani "visoki" ameriški družbi je precej dobro znana čedna igralka Peggy Joyce.

Najbrže ni nobena druga ženska tako zelo vneta za zakonski stan kot je ona.

Pred šestimi tedni se je že včetrtič poročila.

Včeraj je pa že vložila tožbo za ločitev zakona. Najbrže ji peti diši.

Pri nji je zakon povsem trgovska zadeva. Ob vsaki posamezni ločitvi je za par tisočakov bogatejša, kajti mož ji mora plačati toliko in toliko odškodnine.

Moderna ločitev zakona je v gotovem oziru postavno dovoljena prostitucija.

Konkubinat je po nekaterih državah prepovedan.

Ena sama noč skupnega življenja pa ponavadi nima zadostnega čara.

Edina postavna pot je zakon.

Zakon je pa mogoče razveljaviti, kakorhitro ima človek majhen vzrok in dosti denarja.

Kdor ima velikanski vzrok za ločitev zakona in le malo denarja, ne bo tako zlepa ločen.

Advokatje, katerih specijaliteta je ločevanje zakonov, so ponavadi sila dragi.

★

Vsakdo, ki čita liste, se bavi z vprašajem: Kakšna usoda bo zadela Leopolda in Loeba, mlada čikaška milijonarska morilca?

Razsodba bo najbrže razglašena po preteku enega tedna.

Sodnik, ki ju bo sodil, je strog in pravičen človek. Oziral se ne bo niti na levo, niti na desno.

Brez dvoma bo izrekel tako obsodbo, da ne bodo mogli reči razočarani ljudje: Kdor ima v Ameriki denar, sme početi, karkoli se mu izljubi.

★

V Belgradu so prišli na sled zaroti, koje namen je bil usmrtiti Pašiča in kralja Aleksandra.

To bi bilo blazno početje.

Pašič je globoko v svoji duši prepričan o poštenosti svojega početja. Istotako je tudi kralj uverjen, da bi bilo slabo za Jugoslavijo, če bi ne sedel na prestolu.

Atentat je najbolj šepajoč argument za podkrepitev narodovih zahtev.

Ako ne more dvanajstmilijonski narod prepričati Pašiča, da je Pašičevo delo narodu škodljivo, ne zasluži dvanajst milijonski narod ničesar drugega kot da mu vlada in diktira Pašič.

In če ne more dvanajst milijonski narod prepričati ene same kraljeve osebe, da lahko prestane brez kralja, ni dvanajst milijonski narod zrel za republiko.

Pašič je star toda duševno silno zmožen. Dosti bi koristil Jugoslovanom, ako bi razvijal svoje zmožnosti v pravo smer.

O duševnih zmožnostih kralja Aleksandra nima svet podrobnih poročil.

Ve se le toliko, da je poln življenja in krepak.

Ali bi ne bilo škoda ubiti duševno zmožnega starca in mladega korenjaka?

Živita naj. Narod bo le profitiral, ako ju je prisilil, da bosta delala v njegov prid in dobrobit.

★

Neki časnikarski poročevalec Bernard se norčuje iz La Folletta, ko pravi:

— La Follette je vse obljubil. Pogrešam pa v njegovih obljubah naslednje: Ako bom izvoljen za predsednika, bom skrbel, da ne bo na nobenem pikniku dežja; če bom izvoljen, bom gledal, da bodo imeli farmerji toliko dežja kolikor ga bodo potrebovali; če bom izvoljen, bom skrbel, da bo zemlja rodila melone brez pečka.

Po mojem mnenju bo La Follette v slučaju izvolitve storil vse, kar bo v njegovi moči. Kaj nemogočega pa ne bo mogel storiti.

Na primer: v glavah raznih Bernardov ne bo mogel izslediti možgan.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena l. 1898 — Inkorporirana l. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odbornki:

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, 1808 E. 32nd Street, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Box 961, Ely, Minn.
Blagajnik nelzplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 412 — 12th Ave, East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 303 American State Bank Bldg, 600 Grant Street at Sixth Ave, Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBASNIK, Room 206 Bakewell Bldg, cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIČ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 310 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Združevalni odbor:

VALENTIN PIRC, 780 London Road, N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 383 Park Street, Milwaukee, Wis.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avneue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 538 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošila na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglasi tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko vstanovi z 8 člani ali članicami.

Iz Slovenije.

Škandalozne razmere na državni meji.

Več otrok iz okolice Sv. Treh Kraljev nad Morenbergom zaradi oddaljenosti marenberške šole ne more obiskovati. Starši teh otrok so potemtakem prisiljeni, da pošljejo otroke v šolo v Sv. Lovrenc, okraj Lonč v Avstriji. Torej naši jugoslovenski otroci morajo hoditi v avstrijsko šolo. Jugoslavija naj nikakor ne pričakuje zanesljivih obmejnih državljanov, kajti učiteljstvo pri Sv. Lovrencu germanizira našo mladino in jo poučuje v avstrijskem duhu. Slovenska šola bi bila v tem kraju zelo potrebna.

Deputacija "Organizacije prekmurskih dobrovoljcev" pri velikem županu dr. Pirkmajerju v Beltincih.

Dne 7. in 8. julija je obiskal predstavnik mariborske oblasti Prekmurje. Dne 8. julija je uradno dospel v Beltince, kjer so ga čakali vodje dobrovoljcev: predsednik Pavle Horvat, tajnik Miha Erjavec in podpredsednik Alojzij Kuhar, ki so velikega župana pozdravili v imenu organizacije. Veliki župan je kot prve sprejel prekmurske dobrovoljce, s katerimi se je precej časa razgovarjal ter obljubil svojo pomoč.

Samomor.

Te dni se je v hotelu "Kosovo" ustrelil isž. Jug. Umrli se je prejšni dan vrnil iz Dalmacije silno razburjen. Bolehal je dalj časa na melanholiji. Neposredni vzrok samomora pa so družinski spori.

Najdeni utopljenec.

Pred par dnevi se je po Mariboru raznesla vest, da je izginil narednik Dobovišek s svojo ljubico. Oba sta zapustila svojcem pismo, v katerem se poslavljata od sveta. Po vesteh nekaterih sta skočila v Dravo, drugi pa so trdili, da sta se odpeljala v Avstrijo. 15. julija pa so pri Šent. Janžu na Dravskem polju potegnili Doboviška iz vode, dočim o deklici še vedno ni sledu.

Zaplemba saharina.

Žena delavca v tobačni tovarni Ivana Lahajnar, stanujoča na Rimski cesti št. 5, je naznanila Frančiško Rihtar, soprogo mitniškega paznika iz Železniške ulice 146, da trguje s saharinom, ki ga dobiva od železničarjev. Takoj se je v stanovanje obtoženke podal detektiv, ki je zaplenil celo zalogo saharina. Omenjena je skrivala zaloge saharina baje tudi pri sosednjih strankah v hiši.

Utopljenček.

Iz Ljubljanice na Fužinah so potegnili 15. julija dopoldne truplo okrog deset let starega fanta. Kdo bi bil ponesrečenec, se doslej še ni moglo dognati. Sprva, ko se je zvedelo za utopljenca, je prišel na mesto, koder so ga potegnili iz vode, neki gostilničar iz Šiške, misleč, da je njegov otrok, kar se je pa izkazalo kot neutemeljeno, ker je bil sinček dotičnega medtem že doma. Orožniška stanica v Vevčah išče sedaj prave svojce utopljenca.

Zaplemba saharina.

Žena delavca v tobačni tovarni Ivana Lahajnar, stanujoča na Rimski cesti št. 5, je naznanila Frančiško Rihtar, soprogo mitniškega paznika iz Železniške ulice 146, da trguje s saharinom, ki ga dobiva od železničarjev. Takoj se je v stanovanje obtoženke podal detektiv, ki je zaplenil celo zalogo saharina. Omenjena je skrivala zaloge saharina baje tudi pri sosednjih strankah v hiši.

Tatvina zlatnine.

Skozi odprto okno se je splazil v hišo posestnika Antona Okorna na Grosupljem okrog 30 let stari neznan moški in mu pokradel iz omar več zlatih prstanov in verižic, zapestnic ter 1000 dinarski bankovec. Skupna škoda, ki jo je prizadejal neznani tat, znaša okrog 6000 din.

Diplomatski izpit.

Na visoki šoli za svetovno trgovino na Dunaju je napravil Marijan Wolf iz Ljubljane, diplomatski izpit.

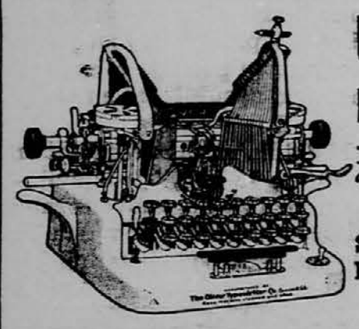

Posebna ponudba našim čitateljem!

Prenovljeni pisalni stroj "OLIVER" $20.00

S strešico za slovenske črke, č, š, ž — $25.00

'OLIVER' PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI.

Pisati na pisalni stroj ni nikaka umetnost. Takoj lahko vsak piše. Hitrost pisanja dobite z vajo.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street — New York, N. Y.

Lepi Janičar.

Roman. — Spisal Rado Murnik.

(Nadaljevanje.)

Z neba se je usula voda, da v gosti deževni li ni bilo videti pet korakov daleč. Od burne gnani dež je lil tokoma. Neprenehoma so se ali bliski s slepilno svetlobo in ozarjali pošastne čne gigante in pokrajino, kakor bi gorela zem- in nebo. Divji veter je tulil ob pečinah, lo- veje in debla in gnal ploho valovoma. Na po- vljenem travniku je plavalo pokošeno seno ka- po jezeru; po poti je drevil hudournik.

Grozno je divjal orkan v gozdiču. Pot je bila uta z odlomljenimi vejami in listjem. Strahotno šumelo, pokalo, tulilo in ječalo po razburjenem aku, da skoro ni bilo slišati grmenja. Preko po- so ležala izruvana drevesa.

Dospeli so do kraja, koder je ležal otrovani Ti- . Izpustili so pse, priučene zasledovati človeški d. Psi so vohali mrtvega tovariša, stikali po gr- vju in se vedno zopet vračali k Tigru.

"Viharni dež je razpral sled," je dejal baron nkovič.

"Kar proti Kolpi," je velel grof Majnard.

Pot je bila večinoma preplavljena. Konji so odili vodo in se ponekod ugrezali do sedla. Ob svi- bliskov so zagledali jezdeci premikajočo se ravan ke, ki je kakor kipela od deževnih kapelj. Neka- ri so se prekrižali, ko so stopili konji v vodo. mdalje tem huje je lilo od črnega oboka; že je l zrak hladan.

"Le naprej!" je zaklical grof Majnard, ki je hal prvi.

Na slabi poti med hrvaškimi gozdi se mu je zdelo, da s enekaj premika pred njim. Ustavil je onja. Vihar je nekoliko odnehal.

"Stojte!" je zapovedal tiho. "Poslušajte!"

Vsi so zadrževali sapo in vlekli na ušesa; sli- ali so, da nekaj lomi veje in dračje ter udarja pre- ledkoma zamolklo ob tla.

"Cigani!" je rekel grof Majnard tiho. "Tu- kaj so, pred nami! Slišite to ot konjskih kopit? Pse naprej! Za mano!"

Kar najhitreje so jezdili dalje. Zopet se je stra- hovito zabliskalo; strela je osvetila okolico z ognje- im svitom.

"Jelen je!" je zavpil grof Majnard daleč spredaj. "Pse nazaj! He, Bajuk! He —"

Druge besede je pogoltnil orkan, ki je jel izno- va divjati na vso moč.

V Popovcih so ustavili upehane mokre konje, ki se je kadila od njih gosta para. Grof je potrkal na priprta vrata koče, kjer so že svetili. Pri durih se je pokazal močan možak.

"Si videl cigane?"

"Videl, gospod milostivi, toda že opoldne."

"Ali so šli tukaj mimo proti Ogulinu?"

"Proti Ogulinu, da, proti Umolu."

Hitro so krenili dalje v nevihto.

"Bog nas vari!" je vzdihnil vitez Ahac, ki je jezdil zadnji in težko dohajal druge. "Ali ubogi svak Majnard blazni ali kaj? Mari naj bi počakal, da se malo razvedri. V takem nalivu ne najdemo ničesar, nocoj že ne. Oblak se je utrgal ali pa še dva in žuga nam vesoljni potop. Pse in baklje, vse smo vzeli zastonj s sabo. Noč je temna kakor camera obscura; naposled se izgubim še jaz in to bi bil prehud finis finalis!"

"Naprej, prijatelji!" jih je izpodbujal grof Blagaj. "Huda ura zadržuje cigane. Moramo jih dohiteti! Le za mano!"

In hitreje so jahali v divjo grozoto viharne noči.

Grofinja Mile je klečala v svoji sobi pri okusno izrezljanem molitvenjaku; obraz so ji zakrivale sklenjene bele roke.

Zraven nje je molil stari grajski duhovnik, Juraj pop Draganovič. Na velikem stolu z visokim naslanjalom je sedel sivolas grof Felicijan. Genovefa in Virida sta žideli na široki klopi, pokriti s svilnatimi blazinami; bolj nego sočutna žalost ji je obhajal temoomi strah pred nevihto. V senci obzidne opone pa je stala Salda plemenita Frauensteinerjeva in gledala svojo dragoceno belo pahljačo.

Mračno je bilo v zatohli izbi, dasi je bil še daleč večer. Jelo se je bliskati in grmeti bliže in bliže; gost dež je pral okna. Genovefa je šla po prstih gledat, če so dobro zaprta. Prižgala je troje parfimiranih sveč na zlatem svečniku in ga postavila pred duhovnika. Trepetava svetloba je osevala razkošno opremo, pisane podobe rojenic, vil in vitezov na oponah, težka zagrinjala, lično omarico za okrasnine na nizki mizi, slonokosteno razpelo na klečalniku, beneško ogledalo in otemnelo sliko z napisom: Radoslaus comes de Blagay.

Z mirnim, še vedno krepkim glasom je bral grajski duhovnik psalm Davidov: "Jehova, skala moja in grad moj in moj rešitelj, moj Bog, tebi zaupam; moj ščit in rog moje blaginje, zavetje moje! Opregale so me mrtvaške vrvi in strašili valovi pogube; ovijali so me konopi smrtnega kraljestva; padle so name smrti zanke. V svojem strahu sem prosil Jehovo in molil Boga svojega, in slišal je vpitje moje... Tedaj se je potresla in trepetala zemlja; in drgetali so temelji gora: trepetali so, ko se je ljutil. In uničeval je plamen iz njega ust, ognjeni ogli so goreli iz njih. Upognil je nebo; in noč oblakov mu je bila pod nogami. Odplul je na kerubu in plul in priširumel na perotih sape. Obleke se je v temo, vodno temino, goste obake. Grmel je na nebu Jehova, prožil je strele in razkropil sovražnike. In odgrnile so se globine morja; odkrilo se je dno sveta, ob tvoji jezi, Jehova! Segel je iz višave... Otel me je..."

Čimdalje tem svetleje so sevali bliski, tem močneje je bučal grom. Ob okna je trkal hudourni dež in butala viharna sapa, da so zamolklo brnela. Otožno je vzdihovalo in ječalo po dimnikih in hodnikih, kakor zapuščen otrok v temi.

Razburjena grofinja se je zganila in obrnila glavo. Dozdevalo se ji je, da sliši zunaj tihe stopinje in trepetajoči glas Alijanin; dozdevalo se ji je, da se hčerka naslanja na vrata in tipa po njih za kljuko. In odprle so se duri... plašno je vstopil paže Otokar. Mrzla sapa je potegnila skozi vhod in skoraj ugasila sveče. Komaj je deček zaprl. Burja je zabesnela in metale skodle in opeke raz strehe in luščila omet zidovja. Tuleč in hrumeč kakor vojska demonov, so se pjodili vetrovi ob pomolih in kotih, stolpih in nadzidkih. Okna in vrata so se tresla od divjega navala.

Nenadoma je Mila zaihtela; zatrepetaval ji je zatilnjak in oplečje, dušile so jo solze in iz prsi se se dvigali globoki vzdihi.

"Ne morem..." je šepetala. "Ne morem moliti. Ah, izgubljeno je vse, vse. Nikoli več ne bom srečna. Uboga, zlata moja Alijana! Ali te bom videla še kdaj na tem svetu?"

Zunaj je zahruščalo, se valilo po strehi in udarilo težko na tla.

"Menda dimnik," je mislila Salda. "Podira se grofu Blagaju grad, haha, podira se sreča!"

Visoko vzravnana, je porogljivo motrila sovraženo grofinjo. Poteze njenega blega obraza so bile trde, kakor okamnele. Izza gostih dolgih trepalnic so sevale črne demonske oči kakor begotna luč bliskov. Navdajala jo je opojna radost in zadovoljnost, ko je gledala trpečo sovražnico.

"Žaluj! Zdvajaj! Umiraj!" se je veselila zmagoslavno natihoma. "Še mi nisi dovolj nesrečna, še imaš — upanje, da rešijo hčerko! Odslej pridem večkrat sem, da vedno iznova obudim tvojo žalost. O priliki ti povem, kaj delajo cigani z ukradenimi otroki, da uspešneje beračijo pri usmiljenih ljudeh. Kako si upadla že zdaj! Žalost ti kmalu razorje lepoto in kmalu se te naveliča tvoj ljubi Majnard! O — najrajša bi se smejala, plesala, skakala kakor petnajstletna punčara! Toda — pozabiti ne smem noben trenutek, kakšno vlogo moram igrati. Treba bo pretakati bridke solzice, kakor jih toči tamle vse časti vredna gospodična Genovefa plemenita Mačerolova, zdrava, močna in debela kakor ajdovska deklica, in pa zagrizena devica Virida baronesa Obermurgova, ki menda, prav tvkratkem izgubi svojo pisano lepoto z objokanega obraza v svoj čipkasti robec."

Grofinja je vstala in počasi stopila na leseno stopnico k visokem gotskemu oknu, ki ga je delil črnoarmornat stebriček v dva dela. Skozi okenski okvir je čutila hladen prepih. Naslonila se je na podoknjak in gedala v mrko okrajino.

Hrvaška stran je zastiralo ogromno nočnočrno zagrinjalo, tuintam zamazano z modrosivimi meglenimi marogami. Iz njega so skoraj neprenehoma švigale svetle strele, da je plametelo vse obnebje. Na vrtu je vršelo in se klanjalo drevje v nalivu in burni sapi. Med gredicami so se prelivali kalni potoki v velik luže; na njih je plavalo odtrgano cvetje, odlomljene veje, grmiči, nedozorelo sadje.

Zdajci je slepilen blisk ožaril sobo z ognjenim žarom, kakor bi bilo treščilo vanjo. Vsi so se prekrižali in nehotoma zamižali. Skoraj nato je udaril nad gradom ogljušljiv tresk kakor silen pok iz ogromnega topa in po kratkem presledku je zagrmelo po višavah, kakor bi razmikalo gorovja. Strela je udarila v najvišji jagned pred gradom. Mahoma je zaplamtel od vrha do tal in kakor velikanska baklja osvetljeval okolico v velikem kolobarju, ki se je zdaj širil, zdaj ožil. Divji veter je netil ogenj, razganjal plamen, iskre in dim. Ali usula se je zopet jačja ploha in pogasila ogenj. Lilo je tako, da Mila ni videla vrtnega zidu skozi gosto deževno mrežo. Kakor ladjica je stala sredi vode hladnica.

"Kako divja nevihta!" je vzdihnila grofinja in vila roke. "Ah, kje si, Alijana, ubožica moja..."

Iznova so je zalile oči. Šla je v sosednjo, Alijanino sobico. Nemo je gledala njene igrače: v zibelki punčko, skrbno odeto, pristne lesene ptiče, kovinaste jelene in ture, končene posodice, kragljice in vrtalke. Na mizi je videla Alijanino zlato pisalo z dekliško glavico na gorenjem koncu in slonokosténo, povoščeno tabelico; na njej je bilo zapisano z velikimi otroškimi potezami: Dobrega otroka varuje angel varuh.

Gledala je te drobne stvari s temnim občutkom, kakor bi bilo ostalo nekaj Alijaninega bitja na njih. Zgrudila se je nanjeno posteljico in goreče poljubljala blazino, koder je bila počivala in sanjala hčerkina glavica... Zdajci je čutila roko na svoji rami. Pred njo je stal grof Felicijan.

"Ljuba Mila, umiri se!"

"Ah, Alijana je bila tako dobra, mehkočutna, tako hvaležna za vsako malenkost, za vsak prijazni pogled! Kako hudo ji bo med sirovimi sovražniki! Tako nežna deklica, brez očeta, brez matere, sirota, tujka med tujci — zakaj ta kazen?"

"Potolaži se, draga moja! Govoriva o čem drugem."

(Dalje prihodnjič.)

100 METROV V DVAINSEDEMDESETIH SEKUNDAH

Slika nam predstavlja Miss Ethel Lackie, ki preplava sto metrov v 72 sekundah.

Deževanje rib.

Marsikdo bo zmajal z glavo, ko bo prečitl ta naslov. Toda stvar je resna, in vsak prirodopisec bo vedel, da zgodovina omenja slučaje, ko so deževale ribe.

Seveda je vprašanje, da-li so ribe v resnici deževale, popolnoma umestno. In če so deževale, kako naj si razlagamo ta nenavadni naravni pojav.

Najstarejši slučaj, ki ga omenja zgodovina, sega v konec drugega stoletja po Kristovem rojstvu. Naslednji slučaj pa se je zgodil šele leta 1666. Kronika iz leta 1698 poroča namreč, da je na nekem pašniku v okolici Kenta padla z neba velika množica rib "med silno nevihto, med gromom in dežjem". Ribe so ležale raztresene po tleh v veliki množini in nešteto ljudi jih je opazilo.

Drug slučaj deževanja rib je zabeležen v letu 1771. V Cotbusu v Nemčiji je takrat divjala silna nevihta, med katero so padale na zemljo ribe, dolge 12 do 15 centimetrov. Poročilo pristavlja, da so ribe dospele na suho najbrž vsled tega, ker je reka prestopila bregove.

Toda ta razlaga nikakor ne zadostuje pri deževanju rib, ki se je zgodilo o priliki hudega dežja v letu 1809. Ribe so takrat padale z neba v okolici Pondicherryja na korakajočo vojaško četo. Mnogo so jih vojaki našli celo na svojih kapah: vse so bile mrtve, toda kakor so se takoj prepričali, dobre in užitne.

Najnovejši slučaj, ki ga poznamo, se je zgodil 24. avgusta 1918. leta na Angleškem. Na prostoru, dolgem kakih 50 in širokem 25 metrov, so med silnim dežjem padale ribe z neba in bilo prisotnih mnogo ljudi, ki so videli, da so ribe res padale z neba; našli so jih potem na strehah in v sodih, kamor se je odtekala dežnica s streh. Ta nenavadni dež je trajal dobršnih deset minut in po končanem dežju so našteli malih, 7 do 8 centimetrov velikih rib nekaj stotin.

Kje žive te vrste "dežujočih rib"? V morju, med peskom, ki ga oseka razkrije; velike množine so jih opazili tudi, ko so plavale ob obrežju, v mali globini pod morsko gladino. Kraj, o katerem smo govorili, pa leži kakih 400 metrov oddaljen od morja. Verjetno je celo, da so ribe, ki so padale med dežjem na tla, prišle iz morja iz razdalje kakih 800 metrov.

Stvar si je mogoče razlagati z morsko trombo (Meerhose), ki vsrka pesek, vodo in male ribice in potegne vse skupaj seboj. Škoda le, da nobena izmed navzočih oseb tega ni opazila. A kljub temu je ta razlaga edino verjetna, ker vse osebe, ki so takrat našle rib na suhem, trde, da so ribe padale izpod neba. Tudi razmeroma majhna dimenzija prostora, na katerem so se našle ribe, govori za gornjo razlago. Vse ribe so mrtve, nekatere že celo otrple.

Nevrjetno se sliši morda, da vzdigne morska tromba ribe v zrak; toda zgodilo se je že, da je vzdignila tudi dosti večje predmete s seboj in jih vrgla več sto metrov daleč na tla.

Kaj je prav za prav morska tromba? Zračni vrtinec, ki ga imajo mornarji pogosto prilike opazovati. Razširja se v obliki vertikalnega stebra, ki vsrkava na morju vodo ter jo dvigne navpično pogosto do višine oblakov.

Tromba se giblje s precejšno hitrostjo 30 do 50 km na uro, a vobče ne dospe daleč: vrtinec kmalu poneha in voda, ki jo je poprej vsrkal in dvignil seboj v zračne višine, pade zopet na zemljo in ž njo tudi bitja, ki jih je vrtinec z vodo vred potegnil seboj.

Deževanje rib je dokaj redek naravni pojav; najbolj verjetna razlaga zanj pa je morska tromba.

Nesrečna Mesina.

Italijansko mesto Mesino je zadela nova nesreča. Ogenj je uničil nad dvestopetdeset hiš, katere so bili postavili po zadnji katastrofi. Gasili so gasilci in vojaki.

Pred 16. leti od potresa do tal porušeno Mesino je zadela strašne nesreča: v mestu je zgorelo nad 250 lesenih hiš, ki so jih postavili leta 1908. kmalu po potresni katastrofi. Okoli 2000 ljudi je na ta način prišlo ob streho in vse svoje imetje. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno, kolportirajo pa se vesti, da so požar povzročili dijaki mesinskega učiteljišča, ki so se nahajali pri zrelostnih izpitih. Profesorji so bili izpraševanju zelo strogi, zakar so se jim hoteli gojenci revanžirati s tem, da so zažgali poslopje.

Prvi plameni so objeli ljudsko šolo v ulici sv. Martina, ki stoji tik poleg učiteljišče zgradbe. Med otroci je nastal strašen vrišč in vpitje in kakor piščanci so malčki bežali na vse strani ter iskali izhoda iz plamenov. Z največjo težavo je bilo mogoče med njimi napraviti zasilen red, kajti brez tega bi bile žrtve prav gotovo neštevilne. Požar se je širil z nevrjetno naglico. Posebno hudo je gospodaril ogenj v knjižnici, kjer so začeli goreti stari rokopisi in knjige. Kmalu nato se je vnelo tudi sosednje poslopje, v katerem se je nahajala gimnazija.

Na mesto požara so takoj prihiteli ognjegasci, ki so spravili v akcijo vse brizgalne, katere so imeli pri rokah. Toda baš v tem času je začel pihati široko veter, ki je postal ognju strašno opasen, ker je zanašal plamene daleč v sosedščino. Posledice so se kmalu pokazale: bližnja cerkev se je vnela in zgorela do tal. Obenem s cerkvijo je požar upepelil tudi vse zgradbe, ki so se nahajale v neposredni bližini božjega hrama.

Ker je postalo reševalno delo zelo težko, je prišlo na pomoč vojaštvo. Komanda lokalne divizije je mobilizirala vse moštvo, ki je bilo na razpolago. Toda tudi posadka ni izdala mnogo. Treba je bilo počakati, da je ogenj požrl vse, kar je mogel doseči. Šele potem so začeli plameni pojenjavati.

Dasi se je prebivalstvo reševalo z begom, vendarle niso izostale žrtve. Približno 50 ljudi je težko in lahko ranjenih, nekateri nesrečneži pa so našli v ognju žalosten konec. Vest o grozni nesreči je seveda takoj dospela v Rim, in vlada, ki je doznala za grozen udarec, je takoj ukazala državni blagajni, da mora dati na razpolago 25 milijonov lir, s katerimi se imajo zgraditi nova bivališča za ponesrečence. Poleg tega je kabinet poslal v Mesino posebne delegate, da prouče položaj na licu mesta ter predlagajo vladi, kako bi se dala čimprej olajšati beda, ki je uničila šesti del Mesine.

ADVERTISE in GLAS NARODA

Sprejeli smo sledeče knjige ter jih prodajamo po znižani ceni.

Nova velika arabska sanjska knjiga. — Vsebuje 300 strani 1.50
Nova velika sanjska knjiga ..... .90
Sanjska knjiga, srednja ..... .35
Zbirka domačih zdravil, kakor jih rabi slovenski narod ..... .70
Kako postanemo stari? Vodilo po katerem se doseže najvišja starost ..... .50
Angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar .... .75
Spretna kuharica. Nova velika kuharska knjiga. Navodila, kako se kuhajo dobra in okusna jedila. Trdo vezana 1.45
Slovensko-angleška slovnica. — Vsebuje slovnico, slovensko-angleški slovar in kako se postane ameriški državljan. Trdo v platno vezana 1.50
Gozdovnik. Povest iz ameriškega življenja. — 1. in 2. zvezek ..... 1.—
Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka, od 1914 — 1918. ..... 1.25
Robinson, povest ..... .65
Sin medvedjega lovca. Potopisni roman ..... .80
Rinaldo Rinaldini ..... .50
Sveta Genovefa ..... .50
Predtržani, Prešern in drugi svetniki v gramofonu ... .25
Čarovnica starega gradu ..... .25
Hitri računar ali Praktični računar ..... .75
Slovenska kuharica, (Kalinšek). Z mnogimi slikami v besedilu, vsebuje 668 strani, trdo v platno vezano 5.—
Amerika in Amerikanci. Popis slovenskih naselbin v Ameriki. Trdo v platno vezano ..... 3.—
Narodni zaklad za klavir. Zbirka slovenskih narodnih pesmi ..... .90
Pesmarica Glasbene Matice. Zbori za štiri moške glasove. Vsebuje 103 najboljših slovenskih pesmi ... 2.50

(K naročilu priložite pokritje v znamkah ali M. O.)

Knjige Vam pošljemo poštnine prosto.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street : : : New York, N. Y.

MORSKI JASTREB.

Spisal Rafael Sabatini. — Za G. N. priredil G. F.

29 (Nadaljevanje.)

Ko je stopil Sir Oliver, omit, parfumiran ter oblečen v bel kaftan, s turbanom na glavi, pred Asad-Eddina, je izgledal še dosti večji kot preje. Obvestili so ga, da bo deležen velikih časti, bogastva in dostojanstev, če bi stopil v vrste pristašev preroka ter posvetil svoje moči in svoj pogum, s katerim ga je obdaril Alah Edini, vzdržanju resnične vere ter kaznovanju sovražnikov Islama.

Od celega predloga, ki je bil stavljen na dolgo in široko, z vso orijentalsko zgovornostjo, je obtičal v njegovem zmedenem duhu le oni del, ki se je tikal kaznovanja sovražnikov Islama. Sovražniki Islama so bili njegovi lastni sovražniki. Nadalje je spoznal, da so v veliki meri potrebni kaznovanja in da bi bila skrajno hvaležna naloga sodelovati pri tem. Vsled tega je razmišljal o predlogih, ki so mu bili stavljeni. Razmišljal je tudi o alternativi, — v slučaju, da bi ne hotel položiti veroizpovedi kot so jo zahtevali od njega. V takem slučaju bi se moral vrniti k veslu na galero, a na marokanski galeri. To je bil posel, katerega je bil sit do grla in ker so mu vrnili normalne občutke čistega človeškega bitja, je spoznal, da bi se ne mogel vrniti k veslu in naj je njegov pogum še tako velik in brez meja. Videli smo, s kako lahkoto je zapustil vero, v kateri je bil vzgojen ter sprejel rimsko-katoliško in kako grdo je bil varan v onem slučaju. Z isto lahkoto je sedaj prestopil k Islamu, a z neizmerno večjim dobičkom. Razven tega pa se je oprijel vere Mohameda z nekim notranjim prepričanjem, ki mu je popolnoma manjkalo pri prvem odpadu.

Ko se je nahajal kot suženj na španski galeri, je prišel do sklepa, da je krščanstvo kot so ga izvajali v njegovih dneh, grdo roganja in da bi bilo najboljše, če bi se ga svet iznebil. Ne smemo domnevati, da je šlo njegovo prepričanje, da nima krščanstvo prav, tako daleč, da bi domneval, a ima Islam prav, ali da je njegova izpreobrnitev k Islamu drugačna kot površna. Ker pa je bil prisiljen izbirati med klopjo sužnja-veslača in kabino kapitana, med veslom in mečem, si je izbral to, kar je moglo v njegovem slučaju edinole dovesti do prostosti in življenja.

Na ta način je bil sprejet v vrste vernikov, kojih paviljoni jih čakajo v paradižu, stoječi sredi vrta nikdar ovenelih sadežev, sredi rek mleka, vina in izčiščenega medu. Postal je Kaija ali poročnik na galeri Jusufa, kateri je slednji poveljeval ter mu pomagal v številnih spopadih z zmožnostjo in odločnostjo, ki mu je hitro pridobila slavo med korzarji Sredozemskega morja.

Nekako šest mesecev pozneje, v nekem boju v bližini Sicilije z galerami malteških vitezov, je bil Jusuf smrtno ranjen v trenutku zmage. Umrl je v naročju Sir Oliverja, katerega je imenoval naslednikom v poveljstvu galere in zahteval od vseh brezpogojno pokorščino, dokler bi se galera ne vrnila v Alžir ter bi paša povedal, kaj namerava ukreniti v tej stvari.

Volja paše je bila potrditi imenovanje svojega umirajočega nečaka in Sir Oliver je postal poveljnik galere. Od one ure naprej je postal Oliver-Reis, a kmalu mu je njegov pogum in uspeh pridobil priimek Sakr-el-Bar, Morski jastreb.

Njegova slava je hitro rasla ter se razširjala preko brezcestnega morja prav do pragov krščanstva. Kmalu je postal pribočnik Asada, drugi v poveljstvu alžirskih galer, kar je pomenjalo, da je bil dejanski glavni poveljnik, kajti Asad se je postaral ter vedno bolj redko odhajal na morje. Sakr-el-Bar je križaril v njegovem imenu in tako velik je bil njegov pogum, tako velika njegova sreča, da se ni nikdar vrnil praznih rok.

Jasno je bilo vsem, da ga ščiti in protežira Alah sam, da je bil izbran od Alaha, da razširi slavo in moč Islama. Asad, ki ga je vedno cenil, ga je pričel ljubiti. Kaj je mogel kot skrajno pobožen človek storiti drugega kot ljubiti človeka, katerega je Usmiljeni tako jasno odlikoval? Splošno se je domnevalo, da bo v slučaju smrti Asad-Eddina Sakr-el-Bar njegov naslednik kot alžirski paša. Na ta način bi sledil Sakr-el-Bar vzgledu številnih kristijanskih renegatov, ki so postali korzarski princi Islama.

Kljub gotovi sovražnosti, katero je ustvarilo njegovo hitro napredovanje, in o katerem bomo čuli kmalo podrobnosti, je bila njegova sila le enkrat v nevarnosti, da se ji stavi meje.

Ko je prišel nekega jutra v smradljivi, nepopisno umazani banjo Alžirja, nekako šest mesecev potem, ko je bil imenovan kapitanom, je našel tam večje število svojih rojakov ter dal povelje, naj se jim odstrani okove ter jim vrne prostost.

Ko ga je paša pozval na odgovor za to akcijo, je izjavil drzno, da ni mogel postopati drugače. Prisegel je pri bradi preroka, da hoče na svoj lastni način služiti Alahu, če je potegnil meč za preroka, in če služi Islamu na morju in da je eren teh načinov, da so njegovi lastni rojaki prosti ostrine tega meča. Islam, — je prisegal, — ne bo vsled tega ničesar izgubil, kajti za vsakega oproščenega Angleža bo privedel v suženjstvo po dva Španca, Francoza ali Italijana.

Zmagal je, a le pod pogojem, da mora najprvo sam kupiti Angleže, če jih hoče oprostiti, ker so sužnji last države. Ker bi postali s tem njegova lastnina, bi lahko postopal ž njimi kot bi hotel. Tako je rešil modri in pravični Asad težkočo, ki se je pojavila in Oliver-Reis se je prav tako modro uklonil odločitvi.

Od tedaj naprej je kupoval angleške sužnje, katere so privedli v Alžir, jih oprostil ter našel sredstva, da jih pošlje zopet domov. Res je, da ga je stalo to vsako leto precejšno svoto, a nagromadil je že tako veliko bogastvo, da je lahko prenesel te stroške.

Če bi čitali kroniko lorda Goade, bi prišli mogoče do naziranja, da je v tem mrzličnem vrvenju novega življenja Sir Oliver popolnoma pozabil na dogodke v svojem domačem kraju ter na žensko, katero je nekoč ljubil in ki je tako radevolje vrjela, da je kriv smrti njenega brata. To bi vrjeli, dokler bi ne prišli do odstavka, v katerem omenja kroničar, da je našel Sir Oliver nekega dne med angleškimi mornarji, katere je zajel Biskain, nekega mladega človeka iz Helstona, po imenu Pitt, kojega očeta je osebno poznal.

Odvedel je tega mladiča s seboj v krasno palačo, v kateri je stanoval, ga postregel kot častnega gosta ter imel ž njim pogovor, ki je trajal celo poletno noč. Izpraševal ga je o tej osebi in oni ter na ta način izvlekel iz njega celo majhno zgodovino domačega kraja tekom dveh let, ki sta potekli izza časa, ko ga je zapustil. Na ta način se nam razkriva njegovo tajno hrepenenje po domu, njegov čut osamljenosti, katerega je skušal potolažiti z neskončnimi vprašanji. Angleški mladič ga je ostro in na mučen način spravil v stik z ono preteklostjo, za katero so bila zapahnjena vrata v trenutku, ko je postal mahomedanec in korzar. V oni dolgi noči se je brez dvoma vzbudil v njem kes ter divje hrepenenje, da se vrne domov. Rozamunda naj mu zopet odpre vrata, katera je zaloputnil za seboj, gnan od nesreče. Niti najmanjšega dvoma ni gojil, da bo storila to, ko bo enkrat izvedela polno resnico. Nobenega vzroka ni bilo sedaj, da bi ji prikrival resnico, kajti zakaj naj bi še nadalje ščitil svojega pol-brata, katerega je sedaj sovražil prav tako iskreno kot ga je preje ljubil?

(Dalje prihodnjič.)

Kako je treba deklamirati.

Pod recitacijo razumemo govor, ki brez strastnega povzdigovanja glasu, vendar pa ne brez vsakega izpreminjevanja tona, giblje v sredini hladne, mirne in skrajno vznemirjene govorice.

Zato je potrebno, da sicer damo mestom, ki jih hočemo recitirati primernega izraza in jih prednašamo z občutkom ter razumevanjem ,veidar se mora to vršiti zmerno in brez onega strastnega samoodkrivanja, kakor ga zahteva deklamacija. Recitator sicer sledi z glasom pesnikovim idejam in vtisu, ki ga izvaja nanj mili ali strahoviti, prijetni ali neprijetni predmet; on polaga grozo v grozni, v nežnost nežni, v slovesnost slovesni ton; a to so samo posledice in učinki vtisa, ki ga proizvaja predmet na recitatorja.

Popolnoma druga stvar je z deklamacijo ali stopnjevano recitacijo. Tu moram ostaviti svoj prirojeni značaj, zatajiti svoj naturel ter se popolnoma vživeti v položaj in razpoloženje onega, čigar ulogo deklamiram. Besede, ki jih izgovarjam, morajo vsebovati silo in živi izraz, tako da se mi zdi, da je moje vzbujenje resnično. —

Umetnost deklamiranja bi lahko imenovali prozaično umetnost tona, ker ima sploh mnogo analogneza z glasbo. Treba je razlikovati, da se glasba z ozirom na svoje lastne namene prosteje giblje, umetnost deklamiranja pa je v obsegu svojih tonov mnogo bolj omejena in podrejena tujim nagonom. Na to načelo se mora deklamator vedno strogo ozirati. Ako tone prehitro izpreminja, govori ali pregloboko ali previsoko; ako pa govori v preveč poltonih, zaide v petje; v nasprotnem slučaju zapade v monotonost, ki je celo pri navadni recitaciji pogrešna — dve kleči, druga bolj opasna od druge, za katerima se pa skriva še tretja — pridigarski ton. Ako se izognemo prvima dvema, nam še vedno preti nevarnost od tretje.

Da pravilno deklamiramo, moremo imeti pred očmi nastopna pravila:

Ako najprej popolnoma razumem zmisel besedi si moram prizadevati, da jih spremljam s primernim tonom glasu ter da jih izgovarjam močno ali lahko, urno ali počasi, kakor pač zahteva zmisel stavka.

Ako naletim na mesta, ki so prekinjena z drugimi, tedaj moram pred njim in za njim nekoliko prenehati in potem nadaljevati ton, ki ga je prekinil medgovor.

Ako prilem do besede, ki se mora že radi lastnega smisla naglasiti sama po sebi in ne radi smisla, ki ga ima v stavku izgovoriti z močnejše artikuliranim tonom, moram pomniti, da se ne smem kratkomalo iztrgati iz mirnega predavanja in z vso silo zakričati pomembno besedo, nato pa preiti v mirni ton, temveč moram poslušalce s preudarno razdelitvijo zvišanega izraza nekako pripraviti s tem, da izgovorim že besede pred pomembno besedo z bolj artikuliranim tonom.

Kakor se v izgovorjavi priporoča izgovarjati lastna imena čisto in razločno, tako se ponavlja isto pravilo pri deklamaciji in se zahteva poleg tega močneje artikulirani ton. Na pr.:

"Ne, kjer smehlja se zlata Ceres, in miroljubni Pan, čuvar livad".

V tem verzu se nahajati dve pomembni, da vso zmisel obvladajoči lastni imeni. Ako tedaj deklamator spolzi preko njiju z lahkoto, najsi ju izgovori čisto in razumljivo, vsa stvar pri tem silno trpi. Olikancu, ki čuje imeni, bo pač jasno, da sta vzeti iz stare mitologije, vendar lahko zgreši pravi pomen; ako pa deklamator pravilno neglaša, mu bo pomen umljiv. Pravtako bo manj olikanemu, ki ne pozna prvotnega pomena z močneje poudarjenim tonom vzbujena domišljija.

Deklamatorju je svobodno določevati oddihe, odmore itd.; samo mora se čuvati, da ne krši pri tem pravega pomena, kar se prav tao zgodi kakor pri malomarno ali slabo izgovorjeni besedi.

Iz teh kratkih vrstic torej lahko spoznamo, koliko truda in časa zahteva napredek v tej težki umetnosti.

Končno še nasvet! Deklamator — začetnik naj govori s čim nižjim glasom. S tem pridobi na obsegu svojega glasu in bo kasneje zmožen vseh glasovnih nijans. Če pa začne previsoko, izgubi naravno nižino in z njo pravi izraz vzvišenega in duhovnega.

Pobožen tat v cerkvi.

Rimska policija je te dni aretirala prebrisanega tatu, ki je svoj nepošteni poklic izvrševal v hramih božjih. Pred kratkim je neka gospa molila v rimski cerkvi sv. Lovrenca. Ko je bila baš zatopljena v molitev, se ji je približal neznan človek, pokleknil poleg nje in se delal, kot da moli. Mož se je kmalu pobral, takoj po njegovem odhodu pa je gospa zapazila, da ji je izginila listnica, v kateri je imela 30,000 lir.

Okradena dama je zadevo nemudoma prijavila policiji, ki je pričela zasledovati osumljenca.

Agentje so ga ujeli baš pred neko cerkvijo, kjer je najbrže zopet prežal na kako žrtev. Pobožni molilec je že dober znanec policije. Piše se Emidij Anzilotti, Star je 58 let. Na vesti ima celo vrsto tatvin. Bil je svojčas že obsojen na prisilno delo na otoku Pantelleria, a je v kaznilnici tako vešče hlinil božjast, da so ga zdravniki poslali na opazovalnico v Rim. Tu se mu je posrečilo priti na svobodo.

Mož je poln muh. V gumbnici je za časa svoje cvetoče obrti nosil znak nekega katoliškega društva, s katerim je romal od cerkve do cerkve. Povsod je pobožno molil rožni venec, pri tem pa prav pridno iztezal svoje dolge prste po ročnih torbicah in listnicah. Sedaj je končno spravljen pod ključem.

DOBRI DOGARJI dobe stalno delo. Jako dober les. Najvišje plače. — Max Fleischer 475 N. McNeil St., Memphis, Tenn.

Škodljivost vlažnega tobaka.

Kadilci ne ljubijo preveč suhega tobaka. Pravijo, da je premalo "aromatičen", da prehitro gori in da se presuhe cigare rade lomijo. Vsled tega skrbi tobačna uprava, da tobak ne pride presuh v promet.

Toda napačno bi bilo, prodajati preveč vlažen tobak. Kajti znanstvena raziskavanja so dognala, da je mnogo škodljivejši kakor suh.

Predvsem trpe pri kajenju prevlažnega tobaka oči. Tobakov dim je namreč tem strupenejši čim bolj je tobak vlažen. Kemična preiskava je dognala, da pride v kadilčeva usta 50 do 70 odst. venikotina, če kadilec puši vlažen tobak kakor pa, če puši suhega.

Kako to? Nikotina je vendar v suhem tobaku prav toliko kakor v vlažnem. Toda vlažen tobak ne zogljeni pri tako visoki temperaturi kakor suh, ker porabi mnogo toplote, vlaga ki se nahaja v tobaku. Ker je torej toplota prenizka, ne zgori tudi toliko nikotina kakor pri suhem tobaku in ko kadilec potegne dim iz vlažne cigare vase, potegne obenem tudi več nikotina.

Posebno pogosto nastopijo za struljenja z nikotinom pri ljudeh, ki sami sade tobak in ga potem preparirajo za domačo uporabo. Mnogi se namreč zadovolje s tem, da tobak posuše. To pa ni dovolj. Analiza takega tobaka je dognala, da vsebuje do 17.4 odst. vode. Kajenje tega tobaka je torej školjivo iz zgoraj navedenih razlogov.

Kadilcem bi resno svetovali, naj ne kade preveč vlažnega tobaka, saj bo le njim v korist!

SANTAL MIDY — THE POWERS REMEDY — PREHLAD MEHURJA

MOŠKI! Zaščitite se Proti nalezenju SANYKIT ... shavite si najboljšo zaščito PREPREČBA za MOŠKE Velika tuba 35c. Kit (4'o) $1 Vsi lekarnarji ali San-Y-Kit Dept: B 92 Beekman St., New York Pišite za okrožnico.

Zastopniki "Glas Naroda"

Zastopniki kateri so pooblaščeni nabirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda".

Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnike rojakom toplo priporočamo.

Naročnina za "Glas Naroda" je:

Za eno leto $6.00; za pol leta $3.00; za štiri mesce $2.00; za četrt leta 1.50.

Naročnina za Evropo je $7. za eno leto.

Californzie:
San Francisco, Jacob Lausin.

Colorado:
Denver, Frank Skrabec; Leadville, M. Yamnik; Pueblo, Peter Culig, John Germ, Frank Janesh; Salida, Louis Costello; Walsenburg, M. J. Bayuk.

Indiana:
Indianpolis, Louis Rudman.

Illinois:
Aurora, J. Verbich; Chicago, Joseph Blish; Cicero, J. Fabian; Granville, Joseph Pershe; Joliet, Frank Bambich J. Zaletel in John Kren; La Salle J. Spelich; Mascoutah, Frank Augustin; North Chicago, Anton Kobal, Gertrude Ogrin; Springfield, Matija Barborich; Waukegan. Frank Petkovšek.

Kansas:
Franklin in okolico, Anton Seljak.

Maryland:
Kitzmiller, Fr. Vodopivec.

Michigan.
Detroit, Ant. Janezich in J. D. Judnich.

Minnesota:
Chisholm, Frank Gouže; Ely, Jos. J. Peshel; Eveleth, Louis Gouže; Gilbert, Louis Vessel; Hibbing, John Povše; Virginia, Frank Hrvatich.

Missouri:
St. Louis, Mike Grabrijan.

Montana:
East Helena, Frank Hrella; Klein, Gregr Zobec.

New York:
Gowanda, Karl Sternisha; Little Falls, Frank Masle.

Ohio:
Barberton, A. Okolish, John Balant; Cleveland, A. Bobek, A. Simčič, J. Resnik in Charles Karlinger; Collinwood Math. Slapnik; Lorain, Louis Balan in J. Kumše; Niles, Frank Kogovšek; Youngstown, Anton Kikelj.

Pennsylvania:
Ambridge, Frank Jakshe; Bessemer, Louis Hribar; Braddock, J. A. Germ; Broughton, Anton Ipavec; Burdine, John Demshar; Conemaugh, Vid Rovanšek in J. Brezovec; Claridge, Anton Kozaglov, Fr. Tushar, A. Jerina: Dunlo Ant. Tauželj; Export, Louis Supančič, Forest City, Math Kamin; Farrell, Jerry Okorn; Imperial, Val. Peternel; Greensburg, Frank Novak; Homer City in okolico, Frank Farenchak; Irwin, Mike Paushek; Johnstown, John Polanc in Martin Koroshetz; Luzerne; Anton Osolnik; Lloydell, John Jereb, Midway, John Žust; Moon Run Fr. Machek in Fr. Podmilšek; Pittsburgh, Z Jakshe, Ig. Magister, Vinc. Arh in U Jakobich; Reading, J. Pezdirc; Steelton, A. Hren; Turtle Creek in okolico, Fr. Schifrer; West Newton, Joseph Jovan; White Valley, Jurij Prelvch; Willock, J. Peternel.

West Virginia:
Coketon, Frank Kocian.

Wisconsin:
Milwaukee, Joseph Tratnik in Jos. Koren; Racine in okolico, Frank Jelenc; Sheboygan, H. Svetlin.

Washington:
Black Diamond, G. J. Porenta.

Wyoming:
Rock Springs, Louis Taucher.

Poleg gorinavedenih so pooblaščeni pobirati naročnino tudi vsi tajniki J. S. K. J.

Kretanje parnikov - Shipping News

1. avgusta:
Muenchen v Cherbourg in Bremen

2. avgusta
Olympic, Cherbourg; George Washington, Cherbourg; New Amsterdam, Boulogne; Conte Rosso, Genoa; Hansa Cherbourg in Hamburg; Belgenland, Cherbourg in Hamburg

4. avgusta:
Taormina, Genoa

5. avgusta:
Resoute, Cherbourg in Hamburg; Columbus, Cherbourg in Bremen; Republic, Cpherbourg in Bremen

6. avgusta:
Aquitania, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Luetzow, Bremen; Ohio, Cherbourg

7 avgusta
Belgenland, Cherbourg; Colombo, Genoa; Minnekahda, Cherbourg in Bremen; Wuertemberg, Cherbourg in Bremen

8. avgusta:
President Wilson Trst

9. avgusta:
Homeric, Cherbourg; Lancastria, Cherbourg; President Roosevelt, Cherbourg in Bremen; Deutschland, Cherbourg in Hamburg; Ryndam, Boulogne

12. avgusta:
Derflinger v Bremen; Suffren v Havre

13. avgusta:
America, Cherbourg in Bremen; Stuttgart, Cherbourg in Bremen

14. avgusta:
Mongolia, Cherbourg

16. avgusta:
Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Lafayette, Havre; Clevelan Cherbourg in Hamburg; Orbita, Cherbourg; Rotterdam, Boulogne; Giul Cesare, Genoa

17. avgusta:
Sierra Ventana, Bremen

19. avgusta:
Pittsburgh, Cherbourg; Reliance, Cherbourg in Hamburg

20 avgusta:
Paris, Havre; Mauretania, Cherbourg York, Bremen; Conte Verde, Genoa

21. avgusta:
Arabic, Genoa; Thuringia, Cherbour in Hamburg

23. avgusta:
Olympic, Cherbourg; President Hard ing, Cherbourg in Bremen; Mount Cla Cherbourg in Hamburg; Volendam Boulogne; Duilio, Genoa

26. avgusta:
Seidlitz, Bremen

27. avgusta:
France, Havre; Aquitania, Cherbour

28. avgusta:
Columbus, Cherbourg in Bremen; Zee land, Cherbourg

30. avgusta:
Homeric, Cherbourg; Veendam, Boulogne; Orca, Cherbourg; Muenchen Cherbourg in Bremen; Albert Ballin, Cherbourg

HITRO POTOVANJE V In IZ JUGOSLAVIJE

WHITE STAR LINE
New York — Cherbourg
Olympic .... 2. avg.; 23, avg.; 13. sept.
Homeric .... 9 avg.; 30. avg.; 20. sept.
Majestic .. 16. avg.; 6. sept.; 27. sept.
(Največji parnik na svetu.)

AMERICAN LINE
WHITE STAR LINE
New York — Cherbourg — Hamburg
Minnekahda 7. avg.; Mongolia 14. avg. (3. razred)
Pittsburgh 19. avg.; Arabic 2. sept.

RED STAR LINE
New York — Cherbourg — Antverpen
Zeeland 31. Julija; Belgenland 7. avg.
Lapland ..... 14. avg.; 11. sept.

Dobra hrana. Zaprti prostori. Velika javna zbirališča. Oglasite se pri lokalnem agentu ali pr PASSENGER DEPT No. 1. Broadway New York.

Rad bi izvedel za naslov rojaka FRANC GORIŠEK. Pred par meseci se je nahajal v Green County, Pa. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga javi, ali naj se sam oglasi, ker mu imam sporočiti več važnega. — Leopold Žnidaršič, Bx 262, Bradenville, Pa.

Zastopnik za Milwaukee, Wis. je tudi Joseph Koren. 555 Reed St. Rojakom ga toplo priporočamo.

Upravništvo "G. N."

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

KDOR je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih samorevno dati vsled naše dolgoletne izkušnje, Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postave, ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, zamorejo tudi nedržavljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D.C. ter se bo vsak lahko povrnil nazaj v Združene države brez vizeja ameriškega konzulata zunaj.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste ustregli vsem

Uprava "Glas Naroda"

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da ima največ uspeha —

mali oglasi

v "Glas Naroda".

Jeli Vaša navada hraniti?

Hranjenje, kakor tudi mnoge druge vrline, so za dosego napredka in izboljšanja življenskih razmer neobhodno potrebne. Ako še niste pričeli hraniti, ne odlašajte dalje **temveč pričnite še danes** in vložite Vaš denar pri solidni domači banki na

"Special Interest Account"

kjer Vam prinaša —

4%

obresti na leto in je sigurnost zajamčena.

Denarna nakazila v dolarjih, dinarjih in lirah izvršujemo ceno in točno.

ZASTOPSTVO VSEH PREKMORSKIH PAROBRODNIH PROG.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

"GLAS NARODA", THE BEST JUGOSLAV ADVERTISING MEDIUM.